

PRVNÍ
EPIŠTOLA OBECNÁ
(svatého) Jana apoštola.

V epištole této, zdržující v sobě **naučení přepotřebná o Kristu i o jeho účastnících**, též o antikristu a jeho náhončích, k vzdělání hojnějšímu víry a pobožnosti (kap. 2, 1. Item 5, 13.) v těch bratřích apoštol svatý:

I. Učí znáti:

1. **Krista**, a to:

1. *Z strany jeho osoby*, dvoje přirození mající. Kap. 1. od v. 1. do 3. i jinde porůznu.

2. *Z strany jeho úřadu*, v kap. 1. v. 4. i jinde v též epištole.

2. **Jeho účastníky**, mající rozdílnější povahy nežli pokrytci. Těch pak Kristových účastníků znamení ta jsou:

1. Víra pravá. Kap. 1. v. 4. Item 3, 23. Item 5, 1.

2. Z víry skutkové dobří, jako jest:

1. Život šlechetný. Kap. 1, 5. atd. Item 2, 1. Item 3, 3. atd.

2. K nedostatkům se i při práci věrné přiznávání. Kap. 1, 8. atd.

3. Boha i bližních milování. Kap. 2, 5. atd. Item 3, 10. atd. Item 4, 7. atd.

4. V Kristu naděje skládání. Kap. 2, 2. Item 3, 3.

5. Od světa nenávisť podnikání. Kap. 3, 13.

6. V svědomí dobrém všelijak se ostříhání a hříchů utíkání. Kap. 3, 20. Item 5, 18.

II. Vystříhá od věcí zlých, jako jest:

1. Milování světa. Kap. 2, 15.

2. Antikrista s jeho pomocníky i s učením scestným a modlami obyčnými. Kap. 2, 18. atd. Item 4, 1. atd. Item 5, 21.

Má kapitol 5.

~~~~~

EPIŠTOLA I.

I.

OBECEŇSTVÍ S KRISTEM. I. *Svědectví slavné Pánu Kristu vydané, při němž souditi sluší:* 1. Kdo je vydal? Jan svatý, Krista i jeho skutků dobře povědomý. 2. Co svědčil? *Jedno:* O jeho osobě, dvoje přirození mající, totiž: 1. Božské, jehož důvodem jest: *Předně:* Jeho věčnost. *Za tím:* Skutek jeho stvoření a všemu tvoru života udělování, níž v. 2. *Nad to:* S Otcem v podstatě jednobytost a nedílnost, níž v. 2. 2. Lidské, jehož potvrzuje to, že vidíno a rukama dotýkáno býti mohlo. *Druhé:* O jeho dobrodiních, kteráž svým vyvoleným učinil, t. že jim zasloužil: 1. Míru s Bohem a života věčného, kterýž obecenstvím s Otcem i s Synem a radostí nazývá. 2. Všelijakých hříchů odpuštění (níž v. 7.), čehož všickni potřebujeme, níž v. 8. 3. Rodu nového, níž v. 9. — II. Znamení jistá ku probuzení k pravé pobožnosti předložena: *Jedno:* Dítěk Božích, jejichž znamení jsou: 1. Víra pravá

KAPITOLA I.

Předrahé spojení věrných skrze Krista Pána s Bohem radostně osvědčuje, 4. za důvod toho při věrných v světlo Páně chození; 8. avšak k hříchům se přiznávání, jich i vyznávání a v Kristu se očišťování býti pokládaje.

Což bylo od počátku¹, což sme slychali², co sme očima svýma viděli a³ co sme pilně spatřili a čeho se ruce naše dotýkaly⁴, o slovu⁵ života⁶;

2. (Nebo ten život zjeven jest⁷; a my sme viděli jej a svědčíme i zvěstujeme vám ten život věčný⁸, kterýž byl u Otce⁹ a zjeven jest nám);

3. Což sme, pravím, viděli a slyšeli, to vám zvěstujeme, abyšte i vy s námi¹⁰ obecenství měli; a obecenství naše aby bylo s Otcem i s Synem jeho Jezukristem¹¹.

4. A totoť píšeme vám, aby *radost vaše byla plná. *Jan 15, 11.*

5. Toť jest tedy zvěstování¹² to, kteréž sme¹³ slychali od něho a zvěstujeme vám, *že Bůh jest světlo¹⁴ a¹⁵ tmy v něm nižádné není.

Jan 8, 12. Item 9, 5.

6. Díme-li, že s ním obecenství máme¹⁶ a ve tmě chodíme¹⁷, lžeme¹⁸ a¹⁹ nečiníme pravdy.

1) t. světa neb od věčnosti. Jako by řekl: Kristus Pán, o němž psáti míním, ne teprve býti tehdaž počal, když se v lidském přirození zjevil; ale z strany svého Božství již tehdaž byl, když se začátek věcí stvořených stal. Podobně Jan 1, 1. Těmi pak slovy i dalšími svatý Jan netoliko odpor kacífů buď Božství, buď člověčenství Kristovu odpirajících poráží, ale také k vděčnému přijímání svého učení slouží, předkládaje: 1. Důstojnost toho, o němž píše, že t. jest Bůh a člověk pravý. 2. Jistotu těch věcí, kteréž ušima svýma slychav a očima spatřiv, v známost uvodí. 3. Užitek slavný učení svého věrou přijatého, v. 3. 2) t. já evanjelista aneb my apoštolé. 3) načež sme se dívali; t. Krista i skutky jeho v známost vám uvozují, kteréž sem spatřil spolu s jinými tovaryši svými. Podobně Jan 1, 14. 4) t. téhož Krista Pána, a to netoliko před jeho smrtí, ale i po vzkříšení. Luk. 24, 39. Item 20, 27. 5) viz Jan 1, 1. 6) t. kterýž netoliko sám věčný život má, ale i věřícím jej dává (podob. níž 5, 11. 12.), nýbrž i tento časný náš život zachovává. Podobně Jan 1, 4. 7) t. v lidském přirození. 1 Tim. 3, 16. Vy-

cháziť pak těmi slovy apoštol vstříc odpůrcům svým, kteříž jemu říci mohli: Kterakž ty můžeš o tom slovu věčném a neviditedlném tak mnoho věděti? Protož jim praví, že Kristus Pán v těle se zjevil a tak vidín i omakán jako pravý člověk býti mohl. 8) t. působce i dárce života věčného. Podobně Jan 14, 6. 9) t. ne jen tak jako jsou andělé aneb svatí a pobožní lidé; ale že s Otcem svým vždycky jediné podstaty neb jediného Božského přirození byl, aniž přijetím lidského přirození jeho stratil. Podobně Jan 1, 1. 10) obcování, tovaryšství, společnost; t. abychom všickni skrze víru v Krista Ježíše spojení a sjednocení jsouce, byli synové Boží. Jan 1, 12. 11) t. v tom, aby Otec nebeský i Syn jeho milý podlé smlouvy milostivé (Jer. 31, 33.) vlastně hned zde byl náš a my jeho, a potom spolu s sebou učinil nás dědice života věčného. 12) t. totoť jest to vám zvěstované učení, jehož částka o ctném a šlechetném obcování není poslední. 13) slyšeli. 14) t. pln jest moudrosti a svatosti, anobř jest sama pouhá moudrost, svatost, dobrota a čistota; a protož kdož chce jeho účastníkem býti, povinen jest jeho v sva-

II.

S. JANA.

OBECEŇSTVÍ a z ní život šlechetný neb svatý, k němuž slouží: Příklad Boží; povinnost lidí s Bohem vlastně spojených, tak v. 7.; užitek odtud jdoucí, jenž **S KRISTEM.** jest hříchů odpuštění, v. 7. 2. K vinám a nedostatkům i při věrné práci se přiznávání (v. 9.) i jich napravování; a takoví lidé od Boha pravdomluvného docházejí těch vin a nedostatků doplnění. *Druhé:* Pokrytců, kteříž: 1. K Božímu synovství neb k tomu, že jsou s Bohem jedno, štědře se ústy přiznávají; avšak v hříších bez pokání zůstávají, v. 6. 2. Zkázky své přirozené i jiných hříchů svých znáti nechtějí, čímž: Sami sebe svodí; Bohu všechny obviňujícímu (což na nich jest) klam v ústa epáti chtějí.

1. *Příčiny, pro něž apoštol napřed k svatosti života sloužil a věrně pracujících k přiznávání se k nedostatkům napomínal.* Činil pak to proto: 1. Aby se hříchů varovali. 2. Padli-li by z své křehkosti, aby sobě nezoufali, ale k Kristu se utíkali, pro jehož zvelebení a uká-

7. Pakliť chodíme v světle, jako on jest v světle²⁰, obecenství máme²¹ vespolek, a krev Ježíše Krista, Syna jeho²², očišťuje nás od všelikého hříchu²³.

8. Pakliť díme, že hříchu nemáme, sami se svodíme a pravdy v nás není²⁴.

9. * Jestliže pak budeme vyznávati hříchy své²⁵, věrnýť jest Bůh a spravedlivý²⁶, aby nám odpustil hříchy a očistil nás od všeliké nepravosti²⁷. *Žalm 32, 5. Přisl. 28, 13. Dan. 9, 5. Mat. 3, 6. Skut. 19, 18. Jak. 5, 16.*

10. Díme-li, že sme nehřešili, činíme jej lhářem²⁸ a není v nás slova jeho²⁹.

KAPITOLA III.

Laskavé napomenutí k skutečnému a stálému pravé známosti Krista prokazování; 9. za tím [strašlivá pohružka těm, jenž lásky nemají, 15. svět milují, 18. v Kristu a v církvi nezůstávají 22. a Krista zapírají.

Synáčekové moji, totoť vám píši, abyšte nehřešili; pakliť by kdo zhřešil, přímluvcí máme u Otce, Ježíše Krista spravedlivého².

tosti následovati. 15) temnosti, tmavosti. 16) t. jestliže se jménem a synovstvím Božím neb účastenstvím Kristovým honosíme. Patrně se i tuto vidí, že samo ústní víry vyznání není dostatečné k spasení bez svatého pokání. Mat. 7, 21. Jak. 2, 14. 17) t. jestliže v neznámosti Pána Boha v bludích a hříších bez pokání zůstáváme a tak skutky temnosti činíme. Řím. 13, 12. 18) t. podle toho, že světla s temnostmi a Krista s Belialem není žádného srovnání. 2 Kor. 6, 14. 15. 19) neupřímí jsme. Viz Jan 3, 21. 20) t. jestliže svatě jeho přikázání zachováváme (níž 2, 3.), pobožně a šlechetně živi jsme a tak Boha, kterýž nás svatě míti chce, následujeme. Lev. 19, 1. 21) mezi sebou; t. my s Bohem a Bůh s námi. 22) Ne nadarmo apoštol o synovství Kristovu zmínku činí, ale pro ukázaní krve jeho důstojnosti, vzácnosti a k shlazení hříchů dostatečnosti. Podobně ji svatý Pavel nazývá krví Boží. Skut. 20, 28. 23) t. pro Kristovu zásluhu nám odpuštění bývají. Kdo tedy chce s Bohem obecenství míti, ten musí odpuštění hříchů dojíti; neboť on jsa svatý a čistý, s hříšnými a nečistými nic činiti nemá. 24) t. lžeme a místa slovu Božímu, kteréž jest jistá pravda (Jan 17, 17.), v sobě nedáváme. Níž v. 10. 25) t. budeme-li se k svým vinám a

nedostatečností přirozeným jako onen publikán (Luk. 18, 13.) před Bohem srdečně přiznávati a životů svých podle Božího napomenutí (Jer. 7, 3.) polepšovati. Viz Přisl. 28, 13. Mat. 3, 6. Jak. 5, 16. 26) t. v svých slibích pravdomluvný; a protože jistě jest, že podle svých slibů (Jer. 31, 34.) věřím a kajícím bude hříchy odpouštěti. 27) t. netoliko je prominul, ale také v nás je umrtvil a tak nás znovu skrze svého svatého Ducha zplodil. 28) t. což na nás jest. Nebo on svědčí, že sme se všickni odvrátili a napořád neužiteční učiněni (Žalm 14, 3.), anobřž že myšlení naše jsou zlá hned od dětinství našeho (Gen. 6, 5.); tomu tedy jestliže odpiráme, Bohu klamů nadáváme. Podobně Job 9, 1. Item 25, 4. Přisl. 20, 9. 29) t. slovo Boží mocně na nás zkázky a porušení našeho i jiných hříchů skutečných dokazující (3 Král. 8, 46. 2 Par. 6, 36. Izai. 53, 6. Řím. 3, 9.), žádného místa v srdci našem nenalézá. Ne nadarmoť pak dí: v nás, to jest v srdci našem. Neboť není dosti v ústech slovo Boží míti i uměti štědře o něm mluvit; ale musíme hluboce jemu kořeny v svém srdci pustiti.

1) *jednatele, zástupce, orodovníka.* Slavněť pak tuto titule tři Kristu Pánu dává: 1. Že jest přímluvec. 2. Spravedlivý. 3. Slitováním

KRISTUŠ OBĚT ZA HŘÍCHY. zani dostatečnosti k vykoupení před oči stavi: 1: Tři jeho titule. 2: Množství vyvolených od něho očištění docházejících a to poslych: z Židů; z pohanů. — II. Znamení neb vlastnosti opět některé lidi upřímě s Bohem spojených k roznicení všechněch ku pobožnosti předložené, při čemž souditi: *Jedno*: Jak apoštol to spojení s Bohem nazývá? *Druhé*: Která znamení jeho byti ukazuje? Nazýváť je pak: Známostí Boha, v. 3. 4.; láskou Boží, v. 4.; zůstáváním v Bohu, v. 6. Znamení pak tuto jeho ukazuje troje: *Jedno*: Života řízení podlé pravidla Božích přikázání, čímž takoví: 1. Víry své dokazují, v. 3. 2. Od pokrytečů se patrně dělí, v. 4. 3. Krista následují. Při tom pak apoštol chtějícím zlehčovati to učení jeho, jako by nové bylo, vstříčí vychází: 1: Na jejich svědomí, že je hned od svého k Kristu přistoupení slychali, se odvo-

2. A onť jest ³ obět slitování za hříchy naše⁴; a netoliko za naše, *ale i za hříchy všeho světa⁵. Jan 1, 29.

3. A po tomť známe⁶, že sme jej poznali⁷, jestliže přikázání jeho ostříháme⁸.

4. Dí-liť kdo: Znam jej, a přikázání jeho neostříhá, lhářť jest a pravdy v něm není.

5. Ale kdožť ostříhá slova jeho, v pravděť láska Boží⁹ v tom¹⁰ jest dokonalá; po tomť známe, že jsme v něm¹¹.

6. Kdo praví, že v něm¹² zůstává, ¹³ máť, jakž on¹⁴ chodil, i tento tak choditi¹⁵.

7. Bratří, *ne nějaké nové přikázání¹⁶ píši vám ale přikázání staré, kteréž ste měli od počátku. A to přikázání staré jestiť slovo to, kteréž ste slyšeli od počátku¹⁷. 2 Jan 5.

za hříchy naše. Níž v. 2. 2) Ne nadarmoť toho apoštol dotýká, ale pro ukázaní Kristovy k obětování hodnosti a k vykoupení lidského pokolení dostatečnosti. Podob. Žid. 7, 26. 1 Petr 1, 19. 3) smíření, výplata, přičina slitování Otcova. Podob. Řím. 3, 25. 4) t. kteříž sme z Židů posli aneb v Krista Pána již uvěřili. 5) t. i za hříchy jiných Božích vyvolených, kdež koli na světě přebývají a jakéhož koli jsou národu, věku, pohlaví, stavu neb povolání. Podob. Jan 3, 16. 6) t. ten jistý a nepřeměnitelný důvod toho máme a jako po ovoci dobrém o dobrém stromu soudíme. Podobně Jan 14, 21. 7) t. v něho právě uvěřili a jej zamilovali. Neboť tu není zmínka o známosti nějaké historické (Jak. 2, 14.), ale o pravé spasitelné, ospravedlňující (Iza. 53, 11.), nýbrž život věčný dávající. Jan 17, 3. 8) Povážení tuto jest hodné, že nepraví svatý Jan: Jestliže o nich mluvíti, zpívati neb hádky držeti umíme; ale jestliže jich ostříháme. Nebo to víme, že ne všickni, kdož se k Kristu Pánu přiznávají, do věčného života přijdou. Mat. 7, 21. Odkudž se vidí, že ačkoli daro z milosti Boží samou věrou ospravedlnění docházíme (Řím. 5, 1.), avšak ovoce svého ospravedlnění nésti musíme. Podobně Luk. 11, 28. Jan 14, 21. 23. 9) t. kterouž Bůh od svých vyvolených milován bývá. 10) k své dokonalosti přichází; t. jest pravá, upřímá, jakáž v tomto životě při pobožných býti může. 11) t. že jsme jeho účastníci a s ním obecnství máme. Vjř 1, 6. 7. Touž věc hned nazývá v něm zůstáváním neb přebýváním. Níž v. 6. Podobně Jan 6, 56.

Item 15, 4. 5. 12) přebývá; t. k němu jako ratolest k pravému kmenu skrze víru jest přivštipen. Jan 15, 5. 13) povinent jest. 14) t. Kristus. 15) t. živ býti neb obcování věsti. Podobně Jan 13, 15. 1 Petr 2, 21. Jako by tedy řekl: Kristus svatě živ byl (Žid. 7, 26.), tak že se i nepřátelům k soudu podati mohl (Jan 8, 46.), i vy tedy se v svatosti nalézejte; Žid. 12, 14. 1 Petr 1, 16., Kristus poslouchal Otce svého až do smrti a to do smrti kříže (Filip. 2, 8.), i vy k jeho poslušnosti stůjte; Kristus ne tak své jako Otcovy slávy hledal (Jan 12, 28.), i vy totéž činite, Mat. 5, 16.; Kristus nás miloval (Efez. 5, 2.), tak že se života pro své ovce opovážil (Jan 10, 15.), i vy do stracení života svého k sobě vespolek lásky dokazujte. Níž 3, 16. 16) t. učení. Mínil pak tím přikázáním svatě evangelium. Nebo ačkoli jest rozdíl mezi starým Zákonem a evangelium, poněvadž Zákon starý učí tomu, co máme činiti, evangelium pak, co máme věřiti; avšak evangelium nazývá přikázáním proto, že se s Zákonem starým v podstatě učení srovnává a jedno druhého nevyvrací, nýbrž jakož Zákon starý nad hříchy předěšené k Kristu Pánu vede (Gal. 3, 24.): tak také evangelium v lidech ospravedlněných zvláštní libost k Zákonu působí. Řím. 7, 22. Přikázání pak o milování Boha i bližních nazývá starým i novým. Starým proto, že je hned od počátku svého přistoupení k Kristu slychali, nýbrž od svého narození na srdci napsané měli, aby co sobě chtějí, to také svým bližním chtěli (Mat. 7, 12.) a skrze Mojžíše totéž sobě oznámené měli. No-

II.

S. JANA.

DAROVÉ láváním. 2: V jiném smyslu, nežli o něm mínili, toho slova: nové přikázání, užíváním. Druhé znamení lidí s Bohem sjednocených jest zřízené spoluúčastníků Kristových milování, k němuž apoštol slouží předkládáním: 1. Škody, kterých pokrytci lásky prázdni nesou; tak níž v. 11. 2. Užitek, jehož Kristovi následovníci docházejí. 3. Dary Božími z milosti jeho učiněnými, jako že: Hříchy svým vyvoleným odpustil, v. 12.; známostí spásitelnou samého sebe je obdariti ráčil; síly k přemáhání ďábla

8. *A zase přikázání nové píši vám, ¹⁸kteréžto jest pravé ¹⁹i v něm i v vás; nebo ²⁰tma pomíjí a světlo to pravé již svítí²¹.

Jan 13, 34.

9. Kdo praví²², že jest v světle, a bratra svého nenávidí, v temnosti jest ²³až posavád.

10. Kdož miluje bratra svého, v světle ²⁴zůstává, a pohoršení v něm není²⁵;

11. Ale kdož nenávidí bratra svého, v temnosti jest²⁶ a v temnosti chodí a neví, kam jde²⁷; nebo temnost²⁸ oslepila oči²⁹ jeho.

12. Píši vám, synáčkové, ³⁰žeť sou vám odpuštění hříchové³¹ pro jméno jeho³².

13. Píši vám, otcové, že ste poznali toho, kterýž jest od počátku³³. Píši vám mládenci, že ste svítězili nad³⁴ tím zlostníkem.

14. Píši vám, dívky, že ste poznaly Otce³⁵. Psal sem vám, otcové, že ste poznali toho, kterýž jest od počátku. Psal sem vám, mlá-

vým pak je nazývá i příčinou Krista Pána, že on je obnovil; i příčinou naší, že on je novým lidem vydal. Viz Jan 13, 34. 17) t. svého k Kristu přistoupení neb evangelium kázání. 18) aneb kteréžto (poněvadž) jest v něm pravé, (necht tedy jest pravé) i v vás; t. jakož při Kristu Pánu jest pravá, srdečná a upřímná láska neb milování, tak podobně necht jest i při vás. Viz výš v. 6. 19) i z strany jeho i z strany vás. 20) temnost přechází; t. slepota a neznámost Pána Boha, kteráž se vás v Židovstvu i v pohanstvu přidržela, již den po dni umenšení běže. 21) t. světlo známosti Boží skrze sv. evangelium po všem světě se rozsvěcuje, nýbrž všecken svět obnovuje. 22) t. o sobě. 23) ještě předce. 24) přebývá. 25) t. přímou cestou a hladkou k životu věčnému kráčí, tak že ani sám na sobě jiným pohoršení vědomě nedává, ale na Kristovo naučení a pohrůžku jsa pamětliv (Mat. 18, 6.), i práva svého pro vzdělání svých bližních, jako svatý Pavel (1 Kor. 8, 13.), ustupuje; ani na jiných pohoršení sobě nezbrá, ale sobě dobře své bližní vykládá (1 Kor. 13, 4. 5.), poklésky jejich, pokudž možné, příkrývá (Přisl. 10, 12.) a čehož k nápravě přivéti nemůže, nad tím, jako i onen Lot (2 Petr 2, 8.) bolest srdečnou má. 26) t. Krista, jenž jest světlo světa i víry pravé skrze lásku vydávající ovoce své, jest prázdne (Gal 5, 6.) a tak v temnosti bludů a hříchů zůstává, Bohu se líbiti nemůže. Žid. 11, 6. 27) t. nic jistého, jehož by se mohl chopiti, nemá, nýbrž když se nejlépe chce opatřiti, tedy zahynutí a zatracení jako onen Kain a Saul na sebe uvozuje. 28) t. ďábel a rozličné vášně škodlivé. 2 Kor. 4, 4.

29) t. srdce a mysl. Podob. 2 Kor. 4, 4. 30) nebo. 31) t. díte-li mi: Proč nás tak snažně k lásce napomínáš? tedy vám odpovím, žeť to proto činím, že ste i vy lásky veliké Boží v odpuštění hříchů užili a protož i také k svým bližním dokazovati povinni jste, ač jestliže s oním nevděčným služebníkem trestání býti nechcete. Mat. 18, 34. 32) t. pro Krista a zasloužení jeho. Podobně Skut. 4, 12. Item 10, 43. 33) t. Pána Ježíše Krista, kterýž hned od počátku světa, anobř před počátkem býti ráčil. Výš 1, 1. Pěkněť pak a rozsaňně apoštol tuto předkládá to, že se jeho učení ke všechněm stavům a povoláním vztahuje, a při tom všecky posluchače na tré rozděluje, to jest: na otce neb starce; na mládence neb v síle muže; na dívky v Božích věcech poyevičené. 34) tím zlostníkem; t. nad ďáblem, jeho vnukání nepřijavše a lákání k hříchům se zepřevše. Podobně níž 5, 18. Mat. 5, 37. Item 6, 13. 35) t. nebeského a pro Syna svého vás velice milujícího. Ne bez příčinyť pak, ale pro ukázaní povinnosti jejich posluchače své na tré rozdělené opětuje. Nebo dítkám, jejichž přirozená jest poroha těšiti se z přítomnosti a z spatřování rodičů, velí růsti v známosti Otce nebeského. Otců pak neb starců lůbost zvláštní v starobylých věcech majících ku poznání nejstaršího, to jest Krista Ježíše, Boha pravého, ponouká. Mládenců pak neb v síle mužů obecně silou se neb udatností honostících a vítězství z přirození žádostivých vzbuzuje k přemáhání ďábla zlého; a při tom původ jejich síly, to jest vnitřní dílo Ducha svatého, zevnitřní pak slovo Božské býti ukazuje i je předešlým nad ďáblem vítězstvím

EPIŠTOLA I.

II.

ANTIKRIST. propůjčil. Třetí znamení lidí Bohem spojených jest ošklivení sobě věci světských, a tu souditi: 1. Které věci na světě máme v ošklivost bráti? Ty, o nichž v. 16. 2. Čím se k tomu ponoukati? 1: Spatřováním odporu mezi Boží láskou a světskou. 2: Nestálostí těch věcí světských pravého blahoslavenství nepřinášejících, anobř o ně připravujících. 3. Užitek života věčného činícím i v tom vůli Boží připravěného. — III. Výstraha od vypadlé neb od antikrista, v níž apoštol to čtvero předkládá: *Jedno*: Čas povstání jeho, a tak ukazováním času nebezpečného k bedlivosti všecky probuzuje. *Druhé*: Místo, z něhož měl pojití, čímž vstříe pohoršením odtud jdoucím vychází, předkládaje, že: 1. Z počtu Božích vyvolených takoví nebyli. 2. S užitekem církve vypadli. 3. Vyvolení jsou

denci, že silní jste, a slovo Boží v vás³⁶ zůstává, a že ste svítězili nad tím zlostníkem.

15. Nemilujtež světa³⁷, ani těch věcí, kteréž na světě jsou³⁸. Miluje-liť kdo svět, není lásky Otcovy v něm³⁹.

16. Nebo všecko, což jest na světě⁴⁰, jako⁴¹ žádost těla a žádost očí⁴² a⁴³ pýcha života; toť není z Otce, ale jest z světa.

17. Svět pak⁴⁴ hyne i žádost jeho; ale kdož činí vůli Boží⁴⁵, tenť⁴⁶ trvá na věky.

18. Dítka, poslední⁴⁷ hodina jest; a jakož ste slyšaly⁴⁸, že antikrist⁴⁹ přijíti má, i nyní antikristové mnozí⁵⁰ povstali, odkudž známe, že poslední hodina jest.

19. Z nás vyšli, ale nebyli z nás⁵¹. Nebo byť byli z nás, byliť by zůstali s námi; *ale vyšli z nás, aby zjevení byli, že nejsou všickni z nás.

1 Kor. 11, 18.

20. Vy pak máte pomazání⁵² od svatého⁵³ a⁵⁴ znáte všecko⁵⁵.

v jisté naději, že ho ještě přemohou, ustavuje. 36) přebývá. 37) t. rozkoš a libost světských. Podobně níž 5, 4. Řím. 12, 2. 38) t. ani těmi věcmi, kteréž samy z sebe potřebné jsou, nikoli se nespojujte, ale tak jich, jako by vaše nebyly, užívejte. 1 Kor. 7, 30. 39) t. ten na sobě pronáší to, že Otce nebeského nemiluje. Neboť žádný Boha i světa milovati a tak dvěma pánům sloužiti nemůže (Mat. 6, 24.), nýbrž přiznal-li by se s světem, hned Božím nepřitelem býti musí. Jak. 4, 4. 40) t. v čemž svět převrácený svou rozkoš a potěšením má. 41) libost; t. hodování a chlípnosti i jiní neřádné, k nimž věk mladý zvláště jest schopný. Pročež jakž se rozumí, mládeži, o níž napřed zmínku učinil (výš v. 13.), ty věci obzvláště oškliví. 42) t. zvláštní libost a rozkoš, kterouž lidé lakomí v spatřování svého statku a zboží mívají. Takováť pak vada škodlivá při starých mimo jiné se více nalézá. 43) nádhernost, chloubka; t. z darů přirozených neb nabytých při mladých i starých původ mající. Při mladých z předkládání sobě rodu, krásy, čerstvosti, síly, vtipu, vzácnosti, pěkného šactva. Při starých pak z zalibování se sobě v svých penězích, rolích a staveních slavných. Protož oboje těmi slovy od toho zlého odvodí. 44) pomíjí, přechází; t. ty věci na nic přicházejí a tak pravého blahoslavenství nepřinášejí. 45) t. ježž jest ta summa, abychom v Krista věřili (Jan 6, 40.) a přikázání jeho ošťihajíce (níž 3, 23.), šlechetně živi byli. 1 Tes. 4, 3. 46) zůstává. 47) čas.

48) t. z kázání Kristových i apoštolských. Mat. 23, 11. Skut. 20, 29. 30. 2 Tes. 2, 3. 4. atd. 49) t. odpůrce Kristův. Tím pak ne jeden se míní člověk, jakž někteří tak smyslí, ale mnozí (1 Tim. 4, 1. atd.), mezi nimiž však jeden jsa hlavou, prvotnost drží. Viz 2 Tes. 2, 3. Odpornost pak mezi Kristem a antikristem obzvláště v tomto se vidí, že Kristus jsa v způsobu Božím (Filip. 2, 6.), snížil se a v službu jiným vydal (Mat. 20, 28. Jan 13, 14.); ale antikrist se nade všecky zpíná. 2 Tes. 2, 4. Kristus má svědectví, že jest hlavou církve (Izai. 28, 16. Efez. 1, 22. Item 5, 23.); antikrist pak tu čest jemu vydíti usiluje. Kristus jedním obětováním svým za hříchy dosti učinil (Žid. 9, 26.); ale antikrist ještě za živé i mrtvé obětuje. Kristus pod Zákonem jsa učiněn, vykoupil ty, kteříž pod Zákonem byli (Gal. 4, 5.); ale antikrist Zákony svými lidská svědomí svazuje. 50) býti počali. 51) t. z počtu vyvolených, jichž žádný svěsti (Mat. 24, 24.), ani vztí z rukou Božích nemůže (Jan 10, 29.), nikdy nebyli, ani pravého učení právě nepřijali. 52) t. dary Ducha svatého, olejem veselé v Písmích svatých nazvaného. Žalm 45, 8. Žid. 1, 9. 53) t. od Krista, z jehož plnosti jako oudové z hlavy a ratolesti z kmene břežte milost za milost. Jan 1, 16. 54) víte. 55) t. což jest k spasení potřebného a jakž v tomto životě (1 Kor. 13, 9.) od vás známé býti může. Podob. Jan 14, 26. Tím pak svatý Jan, jako i prorok (Jer. 31, 34.), ukazuje, že ne tak dalece je učí, jako více

III.

S. JANA.

POMAZÁNÍ od Boha opatření, aby se takového pádu nebáli, v. 20. *Třetí*: Učení jeho zlé o Kristu, a to: 1. O jeho osobě. 2. O jeho úřadu. *Čtvrté*: Radu všem milujícím duše a spasení své velmi potřebnou, aby i v těch časích přenebezpečných: 1. Čistého učení se přidrželi, nebo tak: Důvod svého s Bohem spojení míti budou; života věčného důjdou, v. 25.; od Ducha Páně opuštění nebudou; při tom pak pěkně to okračuje, aby toho sobě těžce nebrali, že Duchem svatým hojně obdařeni byvše, od něho napomenuti byli; s potěšeným svědomím před Kristovou stolicí se postaví. 2. Aby šlechtný život vedli, k němuž slouží tím, že obraz Otce nebeského tak na sobě ponosou.

I. *Ušlechtilé vykontrfektování opět synů a dcer Božích*: 1. Z strany jejich původu, a

21. Nepsal sem vám proto, že byste neznali pravdy; ale že ji znáte, a že všeliká lež není z pravdy⁵⁶.

22. A kdo jest lhář, není-li ten, kdož⁵⁷ zapírá, že by Ježíš nebyl Kristus? Tenť jest antikrist, kdož zapírá Otce i Syna;

23. Každý kdož zapírá Syna, nemá ani Otce⁵⁸.

24. A protož zůstaniž v vás⁵⁹ to, což ste slyšali od počátku; zůstane-liť v vás to, co ste slyšali od počátku, i vy také v Synu i v Otci zůstanete.

25. A toť jest to zaslíbení, kteréž on nám zaslíbil, totiž ten život věčný.

26. Tyto věci psal sem vám o těch, kteříž vás svodí;

27. ⁶⁰Ale pomazání to, kteréž ste vzali od něho, v vás zůstává, aniž potřebujete, aby kdo učil vás⁶¹; ale jakž pomazání to učí vás⁶² o všech věcech⁶³ a ⁶⁴pravěť jest a ⁶⁵neoklamavatedlné, a jakž naučilo vás, tak v něm zůstávejte.

28. A nyní, synáčkové, zůstávejtež v něm⁶⁶, abychom když by se ukázal⁶⁷, smělé doufání měli a nebyli zahanbeni⁶⁸ od něho⁶⁹ v příchodu jeho.

29. ⁷⁰Poněvadž víte, že on spravedlivý jest, znejtež také, že každý, kdož činí spravedlnost, z něho jest⁷¹ narozen.

KAPITOLA III.

I k vděčnosti Božích dobrodiní 3. i k bedlivé pilnosti v následování Krista Pána věrně probuzuje a napomíná sv. Jan; 13. nevymluvnou nebeskou radostně předkládá slávu i svatosti a

všemi ušlechtilými ctnostmi stkvící se život Kristův, jehož my skuteční následovníci býti máme; 19. ač chceme-li pravého v něm zůstávání nepřemožený míti důvod.

Pohledte, jakou lásku dal nám Otec¹, totiž abychom synové Boží slouli; protoť svět² nezná nás³, že jeho nezná.

to což umějí, věrně jim připomíná; odkudž se vidí, že i ti, jenž pravdu znají, napomínání potřebují. Filip. 3, 1. 2 Petr 1, 13. Velmiť tedy hřeší, kteříž společná shromáždění opouštějí, domnívajíce se, že již dosti Božího světla mají. Žid. 10, 25. **56**) *t. všeliká lež odporná jest pravdě. 57*) *praví; t. jestližet není lež pouhá o Ježíšovi to rozsívati, že on není Kristus neb zdávna zaslíbený Mesiaš, což pak má lži nazváno býti?* Činíť pak to ti, kteříž buď o jeho osobě, buď o jeho úřadu scestné učení rozsívají. O jeho osobě zle smyslí ti, kteříž: Neb za pravého Boha míti ho nechťi, jakýž byl za věku ještě apošto-

lova Cerinthus a po některých časích Arius a Pavel Samosatenus a podnes jsou Židé, Turci i jiní pohané; neb ho za člověka pravého, jako Marcion i jiní, nemají a jeho přirození lidské zbožňují a vyprazdňují, když jemu vlastnosti Božského přirození (jako jest všudybytnost a neobsažitedlnost) nenáležitě přivlastňují. O jeho pak úřadu scestně smýšlejí, kteříž na jeho zásluze a dostiucnění nepřestávají, ale jiných přímluvců a orodovníků hledají; a tak proti jeho záповědi jinam čest jeho přinášejí. Izai. 42, 8. Viz podobně 2 Petr 2, 2. **58**) *t. ani v Otce nebeského nevěří. Podobně Jan 5, 23. Zřetelněť*

PRAVÁ ÚČASTNOST KRISTOVA. ten jest láska Otce nebeského. 2. Z strany času, v němžto jejich synovství k dokonalému zjevení přijíti má. 3. Z strany vlastností jejich synovství, a ty jsou tři: 1: Víra pravá neb naděje skládání v Kristu. 2: Život šlechetný, k němuž slouží: Příklad Otce nebeského neb Kristův; mrzkost hříehů, jakožto těch, kteříž proti Božímu přikázání čelí, v. 4.; cíl příchodu Kristova na svět, tak níž v. 8.; pravá účastnost Kristova, kteréž se všickni nekající zbavují, v. 6.; žádost k pronášení konáním spravedlnosti svého v Kristu ospravedlnění, čímž se poráží pokrytci domnění, chtějících přepisovati sobě ospravedlnění bez ovoce pokání; spáťování toho, že

2. Nejmilejší, nyní synové Boží jsme; ale ještě se neokázalo, co budeme⁴; vímeť pak, že když se okáže⁵, podobni jemu budeme⁶; nebo viděti jej budeme tak, jakž jest⁷.

3. A⁸ každý kdož má takovou naději⁹ v něm¹⁰, očištuje se¹¹, jakož i on čistý jest.

4. Každý kdož¹² činí hříeh, ¹³ činíť proti Zákonu; *nebo hříeh jest přestoupení Zákona¹⁴.

5. *A víte, že on se okázal¹⁵ proto, aby hříehy naše sňal¹⁶ a hříehu v něm není.

6. Každý tedy kdož v něm zůstává¹⁷, nehřeší¹⁸; ale každý kdož hřeší, neviděl ho¹⁹, aniž ho poznal.

7. Synáckové, nižádný vás²⁰ nesvod; kdož činí spravedlnost, spravedlivý jest²¹, jakož i on jest spravedlivý.

se tuto vidí, že se Turci, Židé i Ariáni falešně k tomu přiznávají, že pravého Boha, stvořitele nebe i země, ctí a oslavují. Někteří tu ještě ta slova do textu přidávají: Kdo vyznává Syna, i Otce má. 59) t. toho se držte. 60) ale co se vás dotýče, z strany vás. 61) t. teprv jako nějaké počáteční začátkům náboženství křesťanského. 62) t. jakž vás Duch svatý skrze služebníky své neb slovo svaté osvícuje. Podob. Řím. 10, 17. 1 Kor. 3, 5. 63) t. k spasení potřebných. 64) pravdy plné. 65) ne lživé. 66) t. v Kristu, skrze víru pravou. 67) t. k soudu zjevně přišel. 68) před ním. 69) při zjevení se. 70) jestliže. 71) zplazen.

1) t. jakého daru velikého z pouhé milosti a lásky nám udělil, když nám tu moc, abychom synové jeho byli, dáti ráčil. Jan 1, 12. 2) t. lidé bezbožní a v rodu starém zůstávají. Podobně Jan 17, 9. 3) t. nemiluje, ani za dítky Boží nemá, alebrž nenávidí. Těmi pak slovy apoštol vychází vstříc těm, kteříž by jemu říci chtěli: Jsme-liť synové Boží, pročpak nás svět sobě za nic neváží? Proč nás za Boží syny nemá? Protož jim praví, že to všecko z slepoty činí. Podobně Jan 14, 17. Item 16, 3. 4) t. k jaké důstojnosti a slávě přijdeme. Jako by řekl: Díte-li mi: Jestliže to tak, že my synové Boží jsme, poněvadž na světě v divných lopotách, bídách, starostech zůstáváme a od lidí bezbožných nenávidí, posměchy i protiventství snášíme? Na to vám odpovídám, že ještě našeho dokonalého blahoslavenství a z těch bíd vyproštění čas nepřišel; protož sobě nestýskejme, ale trpělivě té slávy očekávejme. Pod. Řím. 8, 23. 5) t. to, co budeme; aneb

když se Kristus okáže. Výš 2, 28. 6) t. v tom, že jako i on těla oslaveného důjdeme. 1 Kor. 15, 43. 51. Filip. 3, 21. Nepravíť pak, že jemu rovni, ale podobni budeme. Nebo i tam mezi Kristem, hlavou, a jeho oudy rozdíl bude. 7) t. nejen tak, jakž jej zde vidíme věrou jako v zrcadle (1 Kor. 13, 12. 2 Kor. 5, 7.), ale okem v oko neb tvář v tvář, a to ne k svému zahanbení, jakž jej uží i lidé bezbožní (Zjev. 1, 7.), ale k velikému potěšení. Job 19, 26. 8) všeliký. 9) t. že bude Kristu v slávě podoben. 10) t. v Kristu neb v Otci nebeském složenou. 11) t. snažuje se v svatosti a spravedlnosti život svůj trávit (2 Kor. 7, 1.) a tak Pánu Bohu podoben býti, jakž jeho milost Božská od každého to chce mít. Lev. 19, 2. 12) vydává se v hříehy. 13) ruší Zákon. 14) t. zdá se nejedněm, že jest to malá věc hřešiti neb manem hříeha býti, ale taková mají na to hleděti, že to proti zákonu Božímu čelí. 15) t. v našem přirození. Podobně výš 1, 1. 1 Tim. 3, 16. 16) t. svým se za ně na dřevě kříže obětováním (1 Petr 2, 24.) a jich mocí Ducha svého v tělech našich umrtvováním (Řím. 6, 6.) k ctnostem pak svatým nás obživováním. Protož nenáležíť nám toho, což on zbořil, stavěti, to jest v hříehy se vydávati. 17) t. kdož jest v Krista, v pravý kmen, skrze víru vstápen. Jan 15, 5. 18) t. hříehům v sobě kralovali nedá (Řím. 6, 12.) aneb v hříehy zlostně a zoufale se nevydává ani v nich bez pokání netrvá. Nebo sic jinak i pobožní z své křehkosti v hříehy ubíhají. Výš 1, 8. 3 Král. 8, 46. 19) t. nepoznal ho, jakž hned sám to apoštol vysvětluje. 20) v blud nesvod. 21) t. jako dobrý strom ovocem dobrým své v Kristu ospra-

III.

S. JANA.

KAIN. původ hřícha jest ďábel ohyzdný; předkládání sobě toho, že původ šlechetného života jest Duch svatý. 3: Vlastnost synů a deér Božích jest milování spoluúčastníků Kristových, při čemž souditi můžeme to tré: *Jedno*: Co nás k němu ponouká? 1. Boží příkázání. 2. Hotovost k prokazování toho, že nedýcháme vražedlným duchem Kainovým, o němž vypravuje: Co zlého učinil a komu i jakou sobě vzal příčinu k tomu. 3. Vystříhání se příkladu světa zlého, pobožných jako někdy Kain Abele nenávidícího, věrným však ku potěšení tuto předloženého. 4. Užitek lásky, totiž že milování zřízené bližních jest mocným důvodem vnitřního obživení a dědiectví života věčného, v. 14. 5. Škoda z nenávidění svých bližních jdoucí, t. že takoví jsouce duchovní vrahové, života milosti i věčné slávy se zbavují, v. 15. *Druhé*: Pokud se takové milování vztahuje? 1. Do stracení života, jakž to

8. *Kdož činí hřích²², z ďábla jest²³; nebo ďábel od počátku²⁴ hřeší²⁵. Na toť²⁶ jest zjeven Syn Boží, aby²⁷ kazil skutky ďáblovy. Jan 8, 44.

9. Každý kdož²⁸ se narodil z Boha, hříchu nečiní; nebo símě²⁹ jeho v něm zůstává, aniž může hřešiti³⁰, nebo z Boha narozen jest.

10. Po tomtoť zjevení jsou synové Boží a synové ďáblovi. Každý kdož nečiní spravedlnosti, není z Boha, a kdož nemiluje bratra svého.

11. Nebo toť jest to zvěstování, kteréž ste slýchali od počátku, *abychom milovali jedni druhé. Mat. 22, 39. Jan 13, 34.

12. *Ne jako Kain³¹, kterýž z toho³² zlostníka byl, a zamordoval bratra svého. A pro kterou příčinu zamordoval ho? Proto že skutkové jeho byli zlí³³, bratra pak jeho byli spravedliví. Gen. 4, 8.

13. Nedivtež se³⁴, bratří moji, jestliže vás svět³⁵ nenávidí. 2. Neděle

14. My víme, že sme přeneseni z smrti do života³⁶, nebo milujeme bratří³⁷; kdož nemiluje bratra, zůstáváť v smrti³⁸. po sv. Trojici.

15. Každý kdož nenávidí bratra svého, vražedník jest; a víte, že žádný vražedník nemá života věčného v sobě zůstávajícího.

16. *Po tomto sme poznali lásku³⁹, že on duši svou za nás položil⁴⁰; i myť tedy máme za bratří duše klásti⁴¹. Jan 15, 13. Efez. 5, 2.

vedlnění pronášá. Neúř tedy dosti křestanstvím a ospravedlněním se chlubit, ale náleží toho skutkem dokazovati. Podobně Jak. 2, 14. 22) t. kdož jest manem neb otrokem hřícha. Jan 8, 34. Viz výš v. 6. 23) t. vlastní obraz ďáblův, jako syn otce svého na sobě nese. 24) t. světa. Jan 8, 44. 25) t. bez přestání, ustavičně; protož nepraví: hřešil, ale: hřeší. 26) se ukázal. 27) rušil díla; t. aby hříchy naše původ z ďábla mající svou obětí sál; výš v. 5. 28) jest zplozen. 29) t. Duch Boží aneb sv. evangelium, skrze něž působením téhož Ducha svatého (Jan 3, 4. 5.) takový člověk jest znovu zplozen. 1 Petr 1, 23. 30) viz v. 6. 31) t. protož tedy nečiníme tak, jako činil Kain. 32) zlého, t. z ďábla. Podob. výš 2, 13. 33) t. proto, že byl člověk bezbožný; aneb proto, že jeho obětí bez víry a milování bližních obětované byly Bohu nepřijemné. Odkudž viděti můžeme to dvě: 1. Že není dosti na tom k spasení, aby tak zevnitřně podlé litery s zákonem Božím skutkové náši se srovnávali. Nebo tak dobře bezpochyby Kain jako i Abel o obětování obětí příkázání měl; avšak víry i lásky prázděn byv, i s svou obětí neb s tím svým skutkem jest zavržen. Podobně

Izai. 1, 11. Item 58, 3. 2. Že svět vyvolených Božích ne pro nějaké zlosti, ale pro ctnosti, jako teť Kain Abele, Izmael Izáka, obecně v nenávist bře. 1 Petr 4, 4. 34) t. poněvadžť hned Kain Abele nenáviděl, nic se tedy, že vás svět sobě oškliví, jako na věci nějaké nové nezastavujte, aniž sobě co v milování bližních tím překážejte, že na zlostné Kainy trefujete, ale příkladem Abelovým, ovšem pak Kristovým se potěšujte. Jan 15, 20. 35) viz výš v. 1. 36) Jako by řekl: Nic sobě v milování bližních nenávisti od světa a vyléváním krve svatých nepřekážejme; ale v jisté naději se ustavujeme, že byť pak nás jako někdy Kain Abele tam zamordoval, do věčného života se dostaneme. Mluvíť pak tuto apoštol ku potěšení věrným o věci budoucí jako o přítomné pro ukázání jistoty života slávy věčné. Viz Jan 5, 24. A jistě, žeť jest to nevymluvné Božích vyvolených potěšení, že když je svět ze cti loupi, Bůh je korunuje; svět je z země vyhání, Bůh pak je do nebe přijímá; svět je morduje, ale Bůh životem věčným daruje. 37) t. lásku k svým bližním za důvod nepřemožený víry své máme, skrze niž z smrti do života věčného přecházíme. Jan

LASKA pěkně příkladem Kristovým ukazuje. 2. Do vynaložení statku, čímž pokrytec K BLIŽNÍM. milováním bližních štědře se honosící zahanbuje. *Třetí*: Jaké užítky to milování přináší těm, kteříž sou jím z víry pravé ozdobeni? 1. Jistým důvodem toho bývá, že sou v pravdě z Boha zplozeni. 2. V té naději je ustavuje, že jsouce Bohu milí, budou se moci před ním s dobrým svědomím v den soudný postaviti. 3. Dověrnost o vyslyšení modliteb zplozuje. — II. Summa učení apoštolského napřed oznámeného obnovená, při němž souditi: 1. Čemu ono učí? Víře pravé; skutkům dobrým v milování bližních se zavírajícím. 2. Jaký užitek přináší těm, kteříž se jím zpravují? Ku Pánu Kristu je přiúčastňuje.

17. Kdo by pak měl ⁴²statek tohoto světa a viděl by bratra svého, ⁴³an nouzi trpí a ⁴⁴zavřel by střeva svá před ním, kterak láska Boží zůstává v něm ⁴⁵?

18. Synáčekové moji, nemilujmež slovem ani jazykem, ale skutkem a pravdou ⁴⁶.

19. A po tomť poznáváme, že z pravdy jsme ⁴⁷ a před obličejem jeho ⁴⁸spokojíme srdce svá.

20. Nebo potupovalo-liť by nás srdce naše, ovšemť Bůh, kterýž jest větší nežli srdce naše a zná všecko ⁴⁹.

21. Nejmilejší, jestližeť by nás srdce naše nepotupovalo, ⁵⁰smělou doufánlivost ⁵¹ máme k Bohu;

22. A začez bychom ho koli prosili ⁵², béřeme od něho; nebo přikázání jeho ostríháme a to, což jest libého před obličejem jeho, činíme.

23. A totot* jest to přikázání jeho, abychem věřili jménu ⁵³ Syna jeho Jezukrista a milovali jedni druhé, jakož nám vydal přikázání.

Jan 6, 29.

24. *Nebo kdož ostríhá přikázání jeho, v němť zůstává, a on také v něm; † a po tomť poznáváme, že zůstává v nás, totiž ⁵⁴po Duchu, kteréhož dal nám.

*Jan 14, 23. †Níž 4, 13.

5, 24. Neboť tu nemluví apoštol o zásluze života věčného z pouhé milosti Boží původ majícího (Řím. 6, 23. Efez. 2, 8, 9.), ale o pravém znamení víry skrze lásku ovoce své nesoucí. Gal. 5, 6. 38) *t. duchovní i věčné. 39) t. tu sme porozuměli, jakou moc pravá láska provodí. Podobně Jan 15, 13. 40) t. za nás umřel. Podobně Jan 10, 15. 41) t. i do stracení života bližní své milovati, jako i Kristus to učinil, a Mojžíš (Exod. 32, 32.), David (2 Král. 24, 17.) i svatý Pavel (Řím. 9, 3.) v tom ho následoval. Nemínit pak apoštol toho, že bychom my koho mohli svou smrtí vykupovati; nebo sám Pán Kristus ráčil spasení připraviti (Skut. 4, 12.), aniž k tomu vede, abychem za ledajakés zločince povinni byli smrti podstupovati, neboť Bůh nechce ani otce za syna, ani syna za otce i tou časnou smrtí trestati (Deut. 24, 16.), ano i meč svůj ne k zkažení dobrých ale zlých ráčil vrchnostem svěřiti (1 Petr 2, 14.); ale to ukazuje, že pokudž by naše povolání toho vyhledávalo a proti řádu dobrému nečelelo, abychem se života raději opovážili, nežli bychom se na zahy-*

nutí bližního dívali. 42) Ř. živnost světa; t. kteréz svět hledá a dobývá. Podob. Luk. 3, 11. Jak. 2, 15. 43) potřebného chudého; t. bližního svého a zvláště domácího víry. 44) (odvrátě se) od něho, zavřel by střeva svá; t. neslitoval-li by se nad ním a jako srdce svého k němu neotevřel, alebrž je zavřel. Jako by řekl: Kdoť statku svého bližnímu svému neudílí, ovšemť života svého pro něho nenasadí. 45) t. nikoli to býti nemůže, aby takový Boha miloval. Níž 4, 20. 46) t. ne jen pěkných a lahodných slov svým bližním podáváme, ale činěním milosrdenství a zdílností lásky dokazujeme. Řím. 12, 9. atd. Žid. 13, 3. Jak. 2, 15. 47) t. že v pravdě Boží synové jsme a tak z Boha, jenž jest pouhá pravda, svůj původ máme. Výš v. 10. Níž 4, 4. 6. 48) ubezpečíme; t. před obličejem Božím s dobrým svědomím se postavíme. 49) t. jestliže by nás svědomí neb srdce naše obviňovalo, nad toť Bůh to učiniti může. Neboť srdce naše jest z přirození slepé, ale Bůh všecko všudy i v nejtajnějším místě spatřuje. Jer. 23, 24. Nad to srdce naše nad námi ani nad jinými moci nemá; ale Bůh i do pekla posílá. 50) můžeme směle mluviti;

ZKUŠOVÁNÍ DUCHŮ. I. *Výstraha od falešných učitelů*, v níž apoštol: 1. Ty učitele pro ducha v nich přebývajícího, dobrého neb zlého, duchy nazývá. 2. Příčinu té výstrahy, t. nebezpečnosti od svůdců nastávající, ukazuje. 3. Znamení jisté, to jest učení čisté neb nečisté o Kristově osobě i úřadu, po němž by učitelé praví i nepraví poznání býti měli, předkládá. 4. Vyvolených Božích v tom dvěma potěšuje: 1: Aby se antikristova svodu nebáli, nebo: Znovu z Boha zplozeni jsouce, svedení býti nemohou; zkušením toho z vítězství předešlého dosahují, že nad antikristem vítězství obdrží; Ducha Božího, mnohem silnějšího, nežli jest ďábel, sobě přítomného mají. 2: Aby se nad tím nekormoutili, že falešných učitelů učení scestné má větší průchod nežli apoštolské, nebo: Hovad jest takové přirození, aby se mlátem raději nežli chlebem sytili; věrní učitelé od Boha původ mají i jeho vůli předkládají, protož není div, že světu příjemní nebývají. —

KAPITOLA IV.

Učí opatrnosti při rozsuzování služebníků Kristových od antikristových. 7. Za tím lásku svatého milování jako pravý všech dobrých věcí i původ i cíl, 18. divně s vypravováním nesmírných jejich užitek zveličuje.

Nejmilejší, ne každému duchu¹ věřte, ale zkoušejte² duchů, jsou-li z Boha³; nebo mnozí falešní proroci vyšli na svět.

2. Po tomto znejte Ducha Božího⁴: Vseliký duch, kterýž vyznává Jezukrista⁵ v těle přišlého, z Boha jest.

3. Ale vseliký duch, kterýž nevyznává⁶ Jezukrista v těle přišlého, není z Boha, nýbrž toť jest ten duch antikristův, o kterémž ste slýchali, že přijíti má, a jižť jest nyní na světě.

4. Vy z Boha jste⁷, synáčekové, a svítězili ste nad nimi⁸; nebo větší⁹ jest ten¹⁰, kterýž jest v vás, nežli ten¹¹, kterýž jest v světě¹².

5. Oni z světa¹³ jsou a protož¹⁴ o světě mluví, a svět jich poslouchá¹⁵.

6. My z Boha jsme; kdo *zná Boha, posloucháť nás; kdož není

k Bohu, co chceme. 51) t. dobrý svědomí. 52) t. podle jeho vůle svaté. Niž 5, 14. 53) t. kázaní slova Božího ve jménu Kristovu předloženého. Podobně výš 2, 12. 54) z ducha.

1) *t. ne každému učení neb učitelů zjevením Ducha Páně a dary jeho se chlubícím: Navrací se pak tuto zase apoštol k řeči své o falešných prorocích napřed začaté. Výš 2, 18. 2) t. všickni, nejen služebníci, ale i lid obecný. Viz 1 Tes. 5, 21. Falešněl tedy jest učení antikristovo, kterýž při lidu slepou důvěrnost chce mítí a všechno, co jen hlesne, bez soudu oblo velí požítati. 3) t. má-li učení jejich původ svůj z Boha aneb srovnává-li se s slovem Božským v Zákoně jeho zavřeným. 4) t. učení pravé původ svůj z Ducha Božího mající aneb služebníka Duchem Božím obdařeného. 5) v těle; t. přirození pravé lidské majícího. Pěkněť tuto apoštol o Kristově osobě i o úřadu píše. O osobě jeho svědčí, že jest dvojího přirození, to jest Božského i také lidského. Nebo když praví o něm, že přišel, tedyť prvé nežli přišel, jakožto pravý a věčný Bůh od věčnosti býti ráčil. Jan 1, 1. Když pak svědčí, že v těle neb v tělo přišel, tím ukazuje, že v čas od Otce uložený (Gal. 4, 4.) přirození lidské se všemi jeho vlastnostmi v životě panny přijal (Jan 1, 14.) a jeho s sebou*

s nebe nepřinesl. Viz 1 Kor. 15, 47. O jeho pak úřadu vypisuje, že jest Spasitel světa, král a kněz neb biskup sverchovaný, jakž toho namítá, když Jezukristem, to jest Spasitelem a Mesiášem neb pomazaným Duchem Páně, jej nazývá. 6) t. kterýž nečisté učení o Kristově osobě neb jeho úřadu předkládá, jako ti to činí, jenž jeho svatě človecenství zbožňují aneb na jeho oběti nepřestávají. Viz výš 2, 22. 7) t. znovu ste narození (Jan 8, 47.) a protož nikoliť vás Otec váš neopustí (Izai. 49, 15. 16.), ani v bludy škodlivé uvéstí (Mat. 24, 24.) a ovšem z rukou svých sobě vzíti nedopustí. Jan 10, 29. 8) t. jejich se učení zhostivše a jim od Krista se odvésti nedavše. 9) t. mocnější. Podobně výš 3, 20. 10) t. Kristus s vámi věčně přebývající. Mat. 28, 20. 11) t. nežli ďábel, kníže tohoto světa. Jan 12, 31. 12) t. v synech světa. 13) t. jsou lidé hovadní a s světem spojení. 14) po světsku. Ř. z světa; t. moudrostí světa dýchají a to, což by jemu libě vonělo, neb na čemž by tělo zkažené, jako na nějakém polštáři, spolehlo (Ezech. 13, 18.), předkládají, jako když mšem a samému zevnitřnému stolu Páně užívání hříchů odpustění připisují a tak lidem úzdu pouštějí, aby již na ten vrub volně hřešili, že u stolu Páně byli a jakž oni říkají, s Bohem se smířili.

LÁSKA PRAVÁ. II. Napomenutí k lásce, kterouž prokazovati máme: *Jedno*: K svým bližním a k tomuž nás ponouká: 1. Původ lásky. 2. Vlastnost neb moc její, t. že bývá důvodem jistým rodu nového a osvětlení pravého. 3. Příklad Otce nebeského, jehož lásku apoštol zveličuje, předkládá: Koho nám poslal? Syna svého. Kam? Na svět. K čemu? Aby nám život věčný navrátil. Cím k tomu vzbuzen byl? Svou milostí a ne nějakou naší zásluhou, v. 10. 4. Užitek lásky a to takový, že jistotou bývá Boha neviditelného v těch, kdož pravou lásku mají, přebývání. 5. Víra pravá, kteráž nás s Bohem spojuje a skrze lásku se zjevuje, jakž i apoštol té víry potvrzuje. 6. Původ opět té lásky. 7. Užitek opět z milování Boha i bližních jdoucí, t. že láska pravá: 1: Důvodem jest sjednocení se Boha

¹⁶z Boha, neposlouchát nás; a ¹⁷po tomť poznáváme ducha pravdy¹⁸ a ducha bludu¹⁹.

Jan 8, 47. Item 10, 27.

7. Nejmilejší, milujmež jedni druhé; nebo láska z Boha jest, a každý kdož miluje, z Boha²⁰ se narodil a znát Boha.

8. Kdož nemiluje, nezná Boha; nebo Bůh láska jest²¹.

9. ²²V tomť* zjevna jest láska Boží²³ k nám, že Syna svého toho jednorozeného poslal Bůh na svět, abychom živi byli skrze něho.

Jan 3, 16. Řím. 5, 8.

10. V tomť jest láska²⁴, ne že bychom my Boha milovali²⁵, ale že on miloval nás a poslal Syna svého *obět slitování za hříchy naše.

Výš 2, 2.

11. Nejmilejší, poněvadž tak miloval²⁶ nás Bůh, i myť²⁷ máme jedni druhé milovati.

12. *Boha žádný nikdy²⁸ nespatrił; ale milujeme-liť jedni druhé, Bůh v nás²⁹ přebývá, a láska jeho³⁰ dokonalá jest v nás.

Jan 1, 15. Kolos. 1, 18. 1 Tim. 6, 16.

13. Po tomtoť poznáváme, že v něm³¹ přebýváme a on v nás, že z Ducha svého³² dal nám.

14. A myť sme³³ viděli a svědčíme, že Otec poslal Syna svého Spasitele světa.

15. Kdož by koli vyznával³⁴, že Ježíš jest Syn Boží, Bůh v něm přebývá a on v Bohu.

1. Neděle
po
sv. Trojici. 16. A myť sme poznali a uvěřili o lásce, kterouž Bůh má³⁵ k nám. Bůh láska jest³⁶; a kdož v lásce přebývá, v Bohu přebývá³⁷ a Bůh v něm³⁸.

17. V tomtoť jest k³⁹ dokonání svému přišla láska Boží⁴⁰ s námi,

*Viz Gal. 1, 10. 15) t. jim věří, je sobě li-
buje a jim pod ruku jde. 16) Boží. 17) odtud,
z tohoť; t. po učení čistém neb nečistém. 18)
t. služebníka věrného a pravého. 19) t. služeb-
níka bludného. 20) zplozen jest. 21) t. takové
jest přirození jeho, aby lidské pokolení milo-
valo a v srdcích jejich oheň lásky rozněcovalo;
a protož tedy kdož rádně bližního svého ne-
miluje, tenť obrazu Otce nebeského na sobě
neprokazuje. Podobně jinde Boha světlem
nazývá. Výš 1, 5. 22) po tomť. 23) v nás.
24) t. zjevně prokázaná. 25) t. prvé nežli
on nás. Níž v. 19. 26) t. tak, že Syna svého
jednorozeného poslal na svět pro nás. Podob.
Jan 3, 16. Řím. 5, 8. 27) povinni jsme. 28)
neviděl. 29) zůstává. 30) doplněná, vyplněná.
Viz výš 2, 5. 31) zůstáváme. 32) t. z daru*

*jeho částku nám udělil. Neboť Duch svatý
jsa neobsáhlý a s Otcem i s Synem jedno-
bytný, jest z strany osoby své nedílný. 33)
spatriłi, t. předivnou lásku Boží v poslání
Syna jeho k nám prokázanou. 34) t. nejen
samými rty, jako ďábel (Mar. 5, 7.), a mnozí
lidé bezbožní, ale srdcem svým k svému věč-
nému spasení. Řím. 10, 10. 35) v nás. 36)
viz výš v. 8. 37) t. skrze víru. Jako by řekl:
Ten svého v pravdě skrze víru s Bohem spo-
jení potvrzuje, kdož k Bohu i k bližním ovoce
lásky dokazuje. 38) t. dary Ducha svého. Výš
v. 13. 39) plností, dokonalostí. 40) v nás;
t. mezi Bohem a námi. Jako by tedy řekl:
Tot jest patrné a zřetelné znamení, že sme
Boží lásky právě v svém duchu právě za-
kusili i rozničení od něho v upřímné a k do-*

UŽITKOVÉ s lidmi. 2: V doufání pravém ty, kteříž by obraz Boží v milování bližních na sobě nesli, ustavuje, že na soudu posledním ostojí a poděkování dočekají. LÁSKY. 3: Lidi k Bohu připodobňuje. 4: Svědomí hnetlivé zapuzuje, v. 18. *Druhé:* K Bohu, při čemž považme toho: 1. Co v nás milost k Bohu rozněcuje? Láska jeho prvé k nám prokázaná, v. 19. 2. Jaké ovoce její nésti máme? Milování bližních. 3. Proč? Pro uvarování se povahy pokrytců, jimž apoštol ukazuje to, že nemilujíce bližních, ani Boha nemilují, nebo: Schopnější jest člověk k milování toho, což očima vidí, nežli což myslí poněkud chápá, a protož nemiluje-liž bližního, kteréhož vidí, ovšem Bohu toho neučiní; tentýž Zákon milovati Boha jako i bližní poroučí a jedno s druhým spojuje, a protož kdož nemá při sobě milování jednoho, nemá ani druhého.

I. *Slavné svědectví víře pravé od apoštola vydané*, t. že ona: 1. Vyvolené znovu zpouze aneb jejich vyvolení znamením jistým bývá. 2. K milování Boha i bližních zažžehá.

abychom bezpečné doufání měli v den soudný, ⁴¹ kdyžto jakýž jest on, takovíž i my jsme na tomto světě ⁴².

18. Bázněť není v lásce ⁴³; ale láska ⁴⁴ dokonalá ven ⁴⁵ vyhání bázeň; nebo bázeň trápení má; kdož se pak bojí, není ⁴⁶ dokonalý v lásce.

19. My milujeme jej ⁴⁷; nebo on prvé miloval nás.

20. *Rekl-li by kdo: Miluji Boha a bratra svého nenáviděl by, lhář jest; nebo kdož nemiluje bratra svého, kteréhož viděl, Boha, kteréhož neviděl, kterak může milovati? *Vjš 2, 4.*

21. *A totoť přikázání máme od něho, aby ten, kdož miluje Boha, miloval i bratra svého. *Mat. 22, 37. 39. Jan 13, 34.*

KAPITOLA V.

Pravá víra a milování že jsou jistá znamení účastnosti věčného života, to obšírně vysvětluje svatý Jan, 14. a praví, že takových lidí modlitby Pán Bůh slyší 18. a oni v hříchy žádné zomyslně se nevydávají.

Každý kdož věří, že Ježíš jest Kristus, z Boha ¹ se narodil; a každý kdož miluje toho, kterýž zplodil, milujeť i toho, kterýž zplozen jest z něho ².

2. Po tomť poznáváme, že milujeme syny Boží, když Boha milujeme a přikázání jeho ostříháme.

3. Nebo toť jest láska Boží ³, bychom přikázání jeho ostříhali; *a přikázání jeho nejsou těžká ⁴. *Mat. 11, 30.*

konalosti se nesoucí lásce došli, jestliže to doufání máme, že se před ním v den soudný s potěšením postaviti můžeme. Taková pak naděje a doufánlivost, ačkoli vlastně z víry svůj původ má, avšak poněvadž se víra po lásce poznává a Kristus Pán z ovoce jejího soud o víře vynésti i odplatu dáti ráčí (Řím. 2, 6.), tou příčinou lásce taková doufánlivost se připisuje. 41) *jestliže, poněvadž.* 42) Jako by řekl: Podlé toho jisté a nepřemožené znamení máme, že jsme dědicové slávy nebeské, kdyžto, jakž nás Kristus Pán upřímně miloval, i my také Boha i své bližní srdcem milujeme a tak obraz jeho na sobě neseme. 43) t. kdož koli pravou lásku k Bohu i

k svým bližním má, takový nic se posledního soudu jako někdy Kain, Saul a Jidáš neleká, nýbrž jist jsa tím, že jest učiněn skrze víru synem Božím a tak života věčného dědicem, s potěšením jeho očekává. 44) *plná; t. sprostná a upřímná.* 45) *vymítá; t. z srdcí těch, kteříž tím jsou jisti, že jest Bůh na ně laskav, když v nich také oheň lásky zažžehá.* 46) *dokonalá.* 47) t. Boha, a pro Boha i bližní své. Těmi pak slovy vstříc vychází těm, kteříž by slyšíce o velikých užitečích svaté lásky, svou zásluhou honositi se chtěli; protož jim tu ukazuje, že láska pravá ne z nich ale z Boha svůj původ má. 1) zplozen jest. 2) t. *kdož Boha miluje,*

EPIŠTOLA I.

V.

UŽITEK VÍRY, 3. Jest silou a válečným nástrojem k přemáhání světa velmi způsobným, při čemž povážiti toho sluší: Co se míní světem? Všecko, což proti Bohu a slovu jeho čelí. Kdo jej přemáhá? Znovu narození. Jak a čím? Věrou.

4. Ne na nějakém základu špatném, ale na Kristu jest založena. 5. Šesti hodnověrnými svědky jest utvrzena, při čemž rozvažovati jest hodné: 1: Co ti svědkové o Kristu svědčí? Že se pravdou figur i darem života věčného býti ukázal, tak níž v. 11. 2: Kdo a kde jsou ti svědkové? Na nebi Otec, Syn i Duch svatý. Na zemi pak slovo Boží, křest a večere Páně. 3: Co nás k přijímání svědeckví jejich nutiti má? 1. Že jednomyslně ti oboji

2. *Nežele* 4. Všecko zajisté což se ⁵ narodilo z Boha, ⁶ přemáhá svět; a toť ⁷ jest to vítězství, kterých přemáhá svět, víra naše.

po celikouci. 5. Kdo jest, ⁸ ješto přemáhá svět, jedině kdož věří, že Ježíš jest Syn Boží?

6. Toť jest ten, kterýž přišel skrze vodu a krev⁹, totiž Ježíš Kristus; ne¹⁰ u vodě toliko, ale u vodě a ve krvi; a Duch¹¹ jest, jenž¹² svědeckví vydává, že Duch jest pravda¹³.

7. *Nebo tři jsou, kteříž svědeckví vydávají na nebi¹⁴: Otec¹⁵, Slovo¹⁶ a Duch svatý¹⁷; a ti tři jedno jsou¹⁸. *Mat. 3, 16. Jan 1, 33.*

takéť miluje Krista i jeho účastníky. 3) t. toto jest znamení, kdo právě Pána Boha miluje, že se takový jeho přikázání zachovávají snažuje. Podob. Jan 14, 21. 4) t. přikázání Boží synům a dečrám Božím, silou od Boha obdařeným a k hříchům umrtveným, k zachování nejsou nemožná. Neboť Bůh z milosti své: 1. Dokonalé naplnění skrze Syna svého přikázání svých jim přičítá a je ospravedlňuje. 2. K skutkům dobrým způsobně činí. Efez. 2, 10. 3. Na tom, což učiní, mile přestává, nedostatky jejich v Synu svém doplňuje a na ně zlořečenství nevydává. Nic pak tuto apoštol tomu neodpírá, že jest Zákon jeho těžké (Skut. 15, 10.) a z něho docházeti ospravedlnění nemožné. Řím. 8, 3. Neboť ta Písma o dokonalém Božích přikázání silou lidskou naplnění mluví, čehož ani znovu narození vykonati nemohou (Řím. 7, 14.); ale tuto o tom svědčí, že Bůh od svých vyvolených jako otec tělesný od svých dítek i dosti malou práci raději nežli od otroků velikou vděčně přijímá a jim na pomoc přispívá. Viz podobně Mat. 11, 30. 5) jest zplozeno. 6) přemohlo svět; t. všecko to, cožkoli nás od Boha odvodí a cestu k věčnému životu zavaluje, jako jsou: hříchové, libosti těla, kratochvíle (viz výš 2, 15.), zboží, čest, sláva, přizeň světa, chudoba, nepřátelství i protivensství atd. To pak přemáhají tak, když se těm věcem opanovati a od Boha sláve ani potupě, chudobě ani bohatství, životu ani smrti odloučiti nedadí. Taktě někdy Abraham u víře posílněn byv, přemohl svět i své náklonnosti, když z rozkazu Božího svou milou vlast opustil (Gen. 12, 1. atd.) a nad to nic se neohlédaje na svůj věk sešlý, o rozmnožení svých potomků podle Božích slibů nepochybil. Řím. 4, 18. 19. K tomu pak jako by na lásku otcovskou zapomněl, i svého synáčka obětovati hotov byl. Gen. 22, 10. Tak i Mojžíš přemohl svět,

když věrou k tomu přiveden byl, aby raději s lidem Božím pohanění snášel, nežli by s bezbožnými rozkoši užíval (Žid. 11, 24.), čehož bezpochyby bez velikého boje s tělem neučinil. 7) t. jelikož skrze ni z Krista sílu bereme a všecko v něm můžeme. Filip. 4, 13. 1 Kor. 15, 57. 8) jenž. 9) t. toť jest ten, kterýž se pravdou jako studnice pravá (Zach. 13, 1.) očišťování onoho figurného i obětí zákonních býti ukázal a skrze ty dvě věci hmotné, viditelné a smyslům našim pochopitelné, to jest skrze svátost křtu a večere své, všechněm věřícím a kajícím posvěcení i ospravedlnění skrze sebe způsobného podal, je osvědčil a zpečetil a tak k nám jako přišel a přichází. Podlé čehož svatý Augustýn ne zle napsal, že ty dvě svátosti církve křesťanské z boku Kristova pošly, když krev a voda z boku jeho svatého vylýnula. 10) skrze vodu; t. nejen vodu, ale i krev z svého boku vypustil (Jan 19, 34.) a tím moc smrti své osvědčil, že nás skrze ni očistí a vykoupí ráčil. A posavad nejen svátost křtu, ale i svátost večere své dostatečně nám posvěcení a ospravedlnění v samém sobě složené ujistil a ujšťuje. 11) t. svatý. 12) osvědčuje; t. srdcím a svědomím naším. Řím. 8, 16. 13) t. že evanjelium, skrze něž Duch svatý dílo své dělá a podlé toho ono Duchem slove (viz 2 Kor. 3, 6. 9.), jest pravé, nýbrž sama pouhá pravda. Jan 17, 17. Podobně se evanjelium jinde svědeckvím Kristovým nazývá, proto že svědeckví o Kristu vydává. 1 Kor. 1, 6. 14) t. tři jsou svědkové nebeští. Nebo nemíní toho, že by tam v nebi svědeckví vydávali. 15) t. Otec nebeský, kterýž o Kristu Pánu, Synu svém jednorozeném, při jeho křtu i při jeho se proměnění slavně svědeckví vydal. Mat. 3, 17. Item 17, 5. 16) t. Kristus Pán (Jan 1, 1.), kterýž učením svým i svými skutky dostatečně toho, že jest Syn Boží a spasitel světa, dokázati ráčil. Jan

svědkové pravdu svědčí. 2. Zákon svatý, kterýž poněvadž chce tomu, aby chom hodnověrným dvěma neb třem svědkům z lidí vzatým věřili, ovšemť tomu chce, aby chom Bohu v svém srdci místo dali, v. 9. 3. Vlastní svědomí vyvolených Božích, kterémuž Duch svatý a svátosti svědčí, že došli v Kristu očištění i posvěcení. 4. Rozjímání toho, že nevěra Bohu jest hrozné rouhání. 5. Užitek víry, t. odplata života věčného v Kristu složeného. 6. Škoda z nevěry jdoucí nikdá nenahrazená, t. že kdož toho svědectví nepřijímá, života věčného nemá, v. 12. — II. Zavírka všeho listu tohoto, v níž apoštol ještě: *Jedno*: K stálosti u víře všechněm slouží: 1. Dvojím cílem tohoto psaní. 2. Užítky z víry jdoucími, jako že: 1: Věřící všecko zač prosí, skrze víru na Bohu obdržívají, při čemž dotýká toho: Jaký způsob máme při modlitbě zachovávat? Cím se v důvěrnosti při modlitbách ustavovat? Za koho se modlití a za koho nemodlití? 2: Že

8. A tři jsou, jenž svědectví vydávají na zemi: Duch¹⁹ a voda²⁰ a krev²¹; a ti tři²² jedno jsou.

9. Poněvadž svědectví lidské přijímáme, svědectví Boží²³ větší jest. Nebo toto svědectví jest Boží, kteráž vysvědčil o Synu svém.

10. *Kdož věří v Syna Božího, má svědectví sám v sobě²⁴. Kdož nevěří Bohu, lhářem jej učinil; nebo neuvěřil tomu svědectví, kteráž vysvědčil Bůh o Synu svém. *Jan 3, 16.*

11. A toto svědectví to, že život věčný dal nám Bůh; a ten život v Synu jeho jest.

12. Kdož má²⁵ Syna Božího, má život; kdo nemá Syna Božího, života nemá.

13. Tyto věci psal sem vám věřícím ve jméno Syna Božího, *abyš věděli, že máte věčný život a abyš věřili²⁶ ve jméno Syna Božího. *Jan 20, 31.*

14. *A toto jest to smělé doufání, kteráž máme k němu²⁷, že začěž bychom koli prosili podle vůle jeho, slyší nás. *Výš 3, 22.*

15. Že pak víme, že nás slyší, prosili-li bychom zač, podle toho víme, že máme prosby naplněné, kteráž sme²⁸ předkládali jemu.

16. Viděl-li by kdo bratrá svého²⁹,³⁰ hřešícího hříchem ne k smrti, modliž se za něj a dáť jemu Bůh život, totiž hřešícím ne k smrti. Jestli hřích k smrti; ne za ten, pravím, aby se modli.

17. *Každá nepravost jestli hřích; ale jestli hřích ne k smrti³¹. *Výš 3, 4.*

1, 25. Item 5, 17. Item 8, 12. Item 10, 25. 17) t. Duch svatý v způsobu holubice ukázav se, svědčil a na zemi svědčí nám v svědomích našich, že sme obmyti krví Kristovou, jsouce vodou pokřtěni. 18) t. v podstatě, v moci i u vůli. Podob. Jan 10, 30. 19) t. evangelium svaté, skrze něž Duch svatý dílo své dělá i dary rozděluje a jeho potvrzuje. Gal. 3, 2. Viz výš v. 6. 20) t. i ta voda z boku Kristova na kříži vyšla o dokonalém v Kristu očištění svědčí, i voda křtu svatého našeho v Kristu očištění potvrzuje. Viz Efez. 5, 26. Tit. 3, 5. 21) t. ta krev za nás na kříži vylitá, skrze niž se dokonalé vykoupění a očištění stalo (1 Petr 1, 2. 18. 19. Žid. 9, 14.), čehož i večeře neb kalich Páně věřícím a kajícím podává i potvrzuje a jako svědek hodnověrný to osvědčuje. 1 Kor. 10, 16.

22) Ř. v jedno jsou; t. k jednomu cíli svědčením svým směřují. 23) t. to, o němž výš v verši 8. 24) t. takovému i samo svědomí jeho očištěné a ospravedlněné káže o tom, že v Kristu složeno jest ospravedlnění a život věčný. Nebo ten ty svědky v sobě má: slovo Boží neb evangelium svaté, kterémuž místo v svém srdci dal; vodu křtu svatého, kterouž pokropení na znamení vnitřního obmytí došel; krev, to jest svátost, večeře Páně skrze niž se o odpuštění svých hříchů ujistil a ujišťuje. 25) t. kdož Syna Božího skrze víru v srdcích našich přebývajícího (Efez. 3, 17.) věrou přijal. 26) t. abyš věřili zruš u víře brali. Podobně se o učednících Páně svědčí, že uvěřili, ještě již viru pro měli. Jan 2, 11. 27) t. k Bohu. 28) rozprostírali před ním. 29) t. bližního, u víře s sebou jedno-

EPIŠTOLA I. S. JANA.

V.

UŽITKOVÉ víra vyvolené od hříchu proti Duchu svatému zachovává, ješto jiný každý
VÍRY. manem ďáblovým zůstává. 3: Jistým znamením synů a dcer Božích bývá.
4: Otce nebeského i Syna jeho milého účastny činí. 5: K životu věčnému
přivozuje. *Druhé:* V též závěrečném listu od modl vystříhá, a tu souditi: 1. Koho vy-
stříhá? 2. Jak? 3. Proč?

18. Víme, že každý ³²kdož se narodil z Boha, nehřeší³³; ale ten, jenž narozen jest z Boha, ostříhá sebe samého³⁴, a ten ³⁵zlostník se ho nedotýká³⁶.

19. * Víme, že z Boha jsme; ale svět³⁷ všecken ³⁸ve zlém leží³⁹.
Výš 3, 9.

20. A vímeť, že Syn Boží přišel * a dal nám ⁴⁰mysl, abychom poznali toho ⁴¹pravého; a jsmeť v tom pravém⁴² i v Synu jeho Ježíši Kristu; onť jest ten pravý Bůh a život věčný⁴³.

Luk. 24, 45.

21. Synáčkové, vystříhejte se modl. Amen.

myslného. 30) an hřeší. 31) t. kterýž jinak slove hřích proti Duchu svatému. Viz Mat. 12, 31. Žid. 10, 26. Nebo sic jinak všickni hříchové sami z sebe jsou smrtedlní. Řtm. 6, 23. 32) zplozený. 33) t. hříchem proti Duchu svatému; sic jinak i takovému často se padnouti nahodí (výš 1, 10.); a protož modlí se za něho nádeží. 34) t. aby v ten hřích k smrti neuběhl. 35) zlý; t. ďábel. Výš 2, 13. 36) t. ačkoli jako lev řvoucí ustavičně obchází, hledaje koho by sežral (1 Petr 5, 8.), avšak vyvolených Božích od jeho milosti Božské předivně ohražených (Job 1, 9.), nikoli v ten hřích rouhání uvéstí a smrtedlně raniti nemůže. 37) t. všickni lidé v starém rodu

zlostně zůstávající. 38) v zlostníku. 39) t. v hříchy se vydali aneb pohřžili a jako do hrobu položili, anobř tomu zlostníku, ďáblu, se podmanili. A protož všickni duše a spasení své milující, libostí a rozkoší světa mají se vystříhati a na soudy světa v tenátka satanova zapleteného nic nedbati. 40) pravý rozum; t. světlem známosti své nás obdařil. Jan 1, 18. Luk. 24, 45. 41) toho pravdivého, pravdy plného, pravdomluvného; t. Boha pravého, proti němuž hned dále bohy smyšlené, to jest modly mrtvé a němé stavi. Niž v. 21. Podobně Jan 17, 3. 42) t. jsme k Bohu Otci přiúčastněni. 43) viz Jan 14, 6.

